

Mitt møte med Blakerprosjektet

I.

Førsteintrykk; et sted for det uventede - et raritetskammer – et skattekammer, der tillærte skjemaer for å betrakte og kategorisere håndverk, kunst, design og bruksgjenstander uhøytidelig blir utfordret. Den konvensjonelle mentale kortstokken blir stokket om på nytt og det åpnes opp for nye – eller glemte - spilleregler og forbindelser, på tvers av etablerte skillelinjer.

II.

Jeg ser originale sovjetiske plakater, Majakowski og Rodchenkos bokdesign, Picassos trykk, japanske tresnitt, modernistiske utstillingsplakater – bilder og fortellinger som til nå har levd gjennom bøker eller sjeldne utstillinger utenfor Norge – å vite at de finnes i en samling i nærheten oss er som å finne tilbake til gamle gode venner. Det oppleves som berikende at samværet med dem fremdeles er inspirerende og meningsfylt.

III.

Etter flere besøk der jeg har fått anledning til å studere nærmere den mangfoldige samlingen bestående av blandt annet gamle leketøy, tater-håndverk, klassiske stumfilmer, politiske plakater fra den spanske borgerkrigen – for å nevne noe – har jeg forlatt det gamle meieriet med en opplevelse av å ha betraktet deler av vår kulturhistorie gjennom et tidsvindu. Jeg ser tilbake til en tid der det å framstille noe innebar et møte mellom hånden (eller et verktøy eller en maskin styrt av hånden) og materialets motstand og egenskaper; et arbeid der en person fulgte prosessen med omhu og en gradvis tilegnet fagkunnskap . Det slår meg hvor mye av samlingen som består av ting som er resultat av en langsommere og mer matriell produksjonsprosess, til tross for den store forskjellen i å framstille for hånd en stol av jern og den tradisjonelle offsetmetodens 4-fargetrykk med sin langt hurtigere produksjon. Likevel, betraktet ut i fra et ståsted der mye av våre visuelle omgivelser bærer preg av den digitale teknologiens effektive presisjon – er det som om disse to i utgangspunktet svært forskjellige produksjonsformene har noe til felles; den mekaniske behandlingen av materialer innebar i større eller mindre grad fysiske spor av bearbeidelse. Noe som i blandt kunne resultere i subtile forskjeller fra kopi til kopi. De siste tiårenes digitale utvikling har gitt oss hyperrealistiske detaljer, glossy overflater og flyktige bilder der pikslene løser opp alle matrielle forskjeller, og presenterer alt for oss kun som et rent optisk fenomen. Det kan nå synes som om enhver forestilt form kan matrialiseres momentant, tilsynelatende uten å gå veien om en fysisk fabrikasjonsprosess. Og instinktivt tenker jeg – vel vitende om denne tankens nostalgiske preg - at vi risikerer å miste noe på veien.

IV.

Jeg tenker på Walter Benjamins betraktninger om hvordan det massereproduserte bildet fratrar kunsten sin aura – hvordan kopien fratrar det originale verket sin karakter av noe enestående – og opplever nå likevel at hver av plakatene, postkortene, stumfilmens stripe og skrapete overflate – alle de grafisk eller industrielt framstilte kopiene - faktisk har fått tilbake noe av den tapte auraen. Preget av tiden har de fått sin egen individuelle patina. Deres påtrengende matrielitet med sine matte farger, overflater med spor etter bruk eller tidligere kummerlige lagringsforhold, gir gjenstandene nesten en ”human touch”. I det store og hele en veldig taktil og fysisk sanselig verden – ikke så ulik oss selv.

V

Jeg kan ikke huske å ha sett en prosjektbeskrivelse eller et teoretisk statement fra Guttormsgaard i forbindelse med prosjektet; Til tross for at det på mange måter griper inn i en større teoretisk samtale om genre, kategorier og klassifisering - og dermed synes å kreve formuleringen av et overordnet teoretisk grep, lar han det hele være opp til betrakteren. Ikke det at jeg tror noe er tilfeldig her; flere år med på forhånd annonserte mønstringer der ulike genre, uttrykk og gjenstandskategorier stilles ut side ved side krever et overordnet blick. Men hele rammen rundt prosjektet; lokalenes beliggenhet og beskaffenhet; til dels en bolig, et atelier, periodevis kafé, lagerrom, og kulturhistorisk nesten et museum i seg selv, - bidrar til en opplevelse av absolutt anti-white-cube . Et sted å droppe innom, gå å oppdage ting på egen hånd; det er både noe ad-hoc preget og generøst over hele mønstringen. Alt dette bidrar slik jeg opplever det til prosjektets åpenhet, her er det ikke noe publikum må prestere, ikke noe spill som må beherskes. På mange måter vises det en tillitt til betrakterens personlige møte med tingene; objektene kan erfares enkeltvis for de som ønsker det – men det finnes også en struktur som tilfredstiller overordnede betraktninger rundt Museet, Samlingen, Arkivet, Utstillingen. Altså ikke en på forhånd gitt idé om hvilket blick som er det rette. Kanskje som et ekko av de mange ulike innfalsvinkler som er aktive når kunstneren i gode stunder går på oppdagerferd i sin egen kunstneriske arbeidsprosess?

Desember 2010

Pierre Lionel Matte